

Sygn. akt III USK 401/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania I. B.  
od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa w W.  
o wysokość policyjnej renty rodzinnej,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16  
lutego 2023 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się  
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu  
z dnia 26 kwietnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1216/21,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację I. B. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 26 lutego 2021 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa w W. z dnia 29 czerwca 2017 r. o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa, na podstawie art. 24a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby

Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno- Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 708 z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji Nr [...] z dnia 2 marca 2017 r. w punkcie pierwszym wydanej decyzji od dnia 1 października 2017 r. ponownie ustalił wysokość renty rodzinnej po zmarłym emerycie – S. B., do której uprawnioną jest I. B..

Zdaniem Sądu Apelacyjnego niewątpliwe jest, że stan faktyczny w zakresie przebiegu służby męża wnioskodawczyni był w istocie bezsporny. Skarżąca nie przedstawiła żadnych wiarygodnych dowodów, które zakwestionowałyby czy to przebieg służby, zakres jego obowiązków, co zostało ustalone w oparciu o dokumenty zawarte w aktach osobowych. Już z samych tych dowodów wynika jednoznacznie, że charakter służby zmarłego męża wnioskodawczyni wskazuje, że była ona pełniona na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy z dnia z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 708 z zm.). W szczególności zakres jego obowiązków (funkcjonariusz operacyjny, prowadzący werbunek tajnych współpracowników), zaangażowanie w wykonywaniu służby (mąż wnioskodawczyni m.in. „w okresie stanu wojennego i po jego zawieszeniu bardzo aktywnie realizował zadania na odcinku rozpoznania i likwidacji zagrożeń politycznych. Wydział II w tym okresie zlikwidował 14 nielegalnych struktur byłej „S”. Aresztowano ogółem 51 osób”), awansowanie w służbie bezpieczeństwa na kolejne stanowiska kierownicze (z-ca naczelnika wydziału II SB, naczelnik wydziału II SB, z-ca naczelnika Szefa WUSW ds. SB w W.), uzasadnia powyższe ustalenia. Dodatkowo za nieuzasadniony uznał wniosek dowodowy złożony w apelacji, który podlegał oddaleniu na podstawie art. 381 w związku z art. 235<sup>2</sup> § 1 pkt 5 k.p.c. W tym zakresie Sąd podkreślił, że już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego wnioskodawczyni została zobowiązana do złożenia w terminie 21 dni wniosków dowodowych pod rygorem ich pominięcia . Nadto, mając na uwadze zapisy w

aktach osobowych o obowiązku przestrzegania tajemnicy służbowej przez S. B., trudno przyjąć, aby dzielił się on ze swoim synem informacjami dotyczącymi poszczególnych spraw operacyjnych.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 13b ust. 1 w zw. z art. 24a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (dalej jako: ustawa), a także na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 387 § 2<sup>1</sup> k.p.c. i art. 384 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 381 w zw. z art. 235<sup>2</sup> § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 24a ust. 4 ustawy, art. 381 w zw. z art. 235<sup>2</sup> § 1 pkt 5 k.p.c.

Na podstawie przepisu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1-2 i 4 k.p.c. skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na:

1) oczywiste uzasadnienie skargi skoro Sąd drugiej instancji nie rozpoznał zarzutu apelacji w przedmiocie naruszenia art. 24a ust. 4 ustawy,

2) istotne zagadnienie prawne występujące w sprawie, a mianowicie, czy przy braku zarzutów apelacji co do stanu faktycznego i związania Sądu drugiej instancji ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny może brać pod uwagę okoliczności niekorzystne dla apelującego, które nie były podstawą faktyczną wyroku Sądu pierwszej instancji;

3) istotne zagadnienie prawne występujące w sprawie, a mianowicie, czy praca w kontrwywiadzie oraz udział w rozpracowywaniu osób współpracujących z obcym wywiadem, które zostały skazane za przestępstwo z art. 124 k.k. z 1969 r., który również współcześnie jest przestępstwem (art. 130 § 1 k.k.) świadczy o pracy na rzecz państwa totalitarnego;

4) istotne zagadnienie prawne występujące w niniejszej sprawie, a mianowicie, czy można a priori wykluczyć, że świadek, który rozmawiał z

ubezpieczonym, nie mógł posiadać wiedzy na temat jego służby z uwagi na to, że ubezpieczony był związany tajemnicą służbową, co oznaczałoby, że strona jest pozbawiona możliwości dowodzenia okoliczności opisanych w art. 24a ust. 4 ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

W rozpoznawanej sprawie skarżąca upatrywała oczywistej zasadności skargi w nierozpoznaniu jednego z zarzutów apelacji – mianowicie zarzutu naruszenia art. 24a ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej. W myśl tego przepisu nie obniża się renty rodzinnej przysługującej po osobie, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, jeżeli osoba uprawniona do renty udowodni, że osoba, o której mowa w tych przepisach, przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. Skarżąca nie podała jednak takich okoliczności dotyczących zmarłego męża, a jedynie wskazała, że „w punkcie 3 apelacji (s. 2) został podniesiony zarzut naruszenia art. 24a ust. 4 ustawy poprzez zaniechanie jego zastosowania, tym bardziej, że S. B. nie żyje i nie może skutecznie i realnie skorzystać z możliwości udowodnienia, że bez wiedzy przełożonych, współpracował i wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego, a tym bardziej z takiej obrony nie może skorzystać żona zmarłego.” *De facto* zatem skarżąca wskazała, że nie ma możliwości przedstawienia okoliczności, o których mowa w zaskarżonym art. 24a ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej. Nie sposób również uznać, że Sąd Apelacyjny nie rozpoznał tego zarzutu i „ograniczył się tylko do zarzutu naruszenia art. 24a ustawy w zw. z art. 2 i art. 8 ust. 2 Konstytucji (s. 6 uzasadnienia), czyli zarzutów 1-2 apelacji”. Na s. 9 uzasadnienia wyroku Sąd Apelacyjny wskazał: „Jednocześnie zarzut naruszenia art. 24a ust. 4 w/w ustawy w realiach niniejszej sprawy trudno uznać za uzasadniony, zważywszy na przebieg służby męża wnioskodawczyni”.

Odnosząc się do drugiej okoliczności podniesionej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zauważyć należy, że zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest

istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). Skarżący ma zatem obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurystyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2018 r., I UK 252/17, LEX nr 2533238). W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, LEX nr 2499783). W rozpoznawanej sprawie skarżąca sformułowała trzy zagadnienia prawne bez powiązania ich z przepisami prawa, na gruncie których się one ujawniły. Nie doszło zatem do ziszczenia się warunków z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.